

לימודי ג'נוסייד, שואה וגזענות

במסגרת תכנית דו-ראשי מובנה בהיסטוריה כללית וספרות משווה

שנת תשע"ט

טבלת הקורסים הנדרשים לתואר (ספרות משווה בלבד)

שם הקורס	שעות שבועיות	היערות
תולדות הספרות (ד"ר ענת קופלוביץ'-ברייר)	2 ש"ש	חובה לשנה א'
החיים כסיפור (ד"ר אילה עמיר) – או קורס חובה מקביל שייקבע במחלקה*	2 ש"ש	חובה במהלך התואר. * אם קורס זה נלמד במסגרת חטיבה ג', יילקח במקומו קורס אחר מקורסי החובה כמפורט בתוכנית הלימודים
חטיבה ראשונה: התקופה הקלאסית וימה"ב	2 ש"ש	מ"מ (חטיבות הבחירה מועברות על ידי כל מרצי המחלקה)
חטיבה שניה: רנסנס, בארוק והמאה השמונה עשרה	2 ש"ש	מ"מ
חטיבה שלישית: המאה התשע עשרה והמאה העשרים וספרות עכשווית במיקוד של" לימודי שואה, ג'נוסייד, וגזענות"	7 ש"ש*	מ"מ (עד 2 ש"ש ניתן לקחת במחלקה אחרת)
אסתטיקה וביקורת	6 ש"ש	מ"מ (חטיבת האסתטיקה והביקורת מועברת על ידי מרצים שונים במחלקה כמפורט בתכנית)
סמינריונים: סמינריון אחד בנושא שואה, ג'נוסייד, וגזענות; וסמינריון נוסף (סה"כ 2 סמינריונים)	4 ש"ש	מ"מ (חטיבת הסמינריונים מועברת ע"י מרצי המחלקה השונים כמפורט בתכנית הלימודים)
סה"כ	25 ש"ש	

פירוט הקורסים:

שם הקורס	פרטי הקורס	תיאור הקורס
<p>החיים כסיפור 33-097-01</p>	<p>ד"ר אילה עמיר יום ב', 12:00 שנתי קורס חובה שנה א'</p>	<p>בקורס תוצג תורת הסיפור, כפי שהתגבשה בשיח על ספרות מן המאה הרביעית לפנה"ס דרך הסטרוקטורליזם והמחקרים הנרטולוגיים של שנות השישים והשבעים ועד ימינו. ייבדקו הנחות היסוד שלה והקשר שלה לחקר מערכות התרבות בכלל. בתוך כך יעסוק הקורס בשאלות כגון: מהו סיפור? אלו סוגי קשרים יש בו? אילו מבני זמן? מי מספר אותו וכיצד? מי רואה אותו? כיצד הוא מעצב מרחב? כיצד הוא מעביר דיבור, מחשבה ורגש? מהן עמדותיו הגלויות והסמויות? אילו סוגי סיפורים יש, ואילו צרכים הם משרתים? כיצד מושפע טקסט סיפורי מן הקונטקסט ההיסטורי שלו? אלה גלגולים עבר מושג הסיפור, או הנרטיב, בעשורים האחרונים? כל אלה ייבדקו תחילה בטקסטים סיפוריים במובהק, ואחר כך בטקסטים לא בדיוניים מתחומי ידע אחרים (היסטוריה, פסיכולוגיה, משפט), שהנרטיב מובלע בהם או פועל באופן סמוי. כן ניגע בשיעור בחקר הנרטיב בקולנוע.</p>
<p>הקול והגוף: ספרות מדברת כאב ודיכוי 33-580-01</p>	<p>ד"ר אילה עמיר יום ד', 12:00 סמ"א</p>	<p>כיצד מוסרת הספרות את הכאב הפיזי והנפשי – זה שלעתים אין לו מילים אך הוא מסמן ומסומן בגוף ובמילה? מה מקומה של הספרות בהתמודדות ואולי גם במאבק עם דיכוי ועינוי שבן אנוש גוזר על זולתו? כיצד היא מבטאת חוסר אונים, התקוממות, אמפתיה, ואת הקשר החמקמק שבין הגוף לנפש? כיצד היא משמרת את זכרון הכאב? כיצד מתבטא בה ההבדל בין סבל אנושי כללי (כמו זה הנגרם ממחלה) לסבל שגורמים בני אדם לאלה והוא מעוגן במערכת פוליטית? כיצד קשורה הבנית הכאב בתרבות לאופן ביטוי הספרותי? ננסה להשיב על שאלות קשות אלה בעזרת טקסטים עיוניים מתחום שיח הטראומה, המחקר הפוסט-קולוניאליסטי ולימודי התרבות בכלל, ודרך טקסטים ספרותיים וממזארים של כותבים שונים (טולסטוי, קפקא, ג'מ קוטזי, טוני מוריסון, ז'אן אמרי, מרגרט דיראס ואחרים).</p>
<p>רומנטיקה ותרבויות אקזוטיות 33-066-01</p>	<p>ד"ר מיכל בן-חורין יום א', 14:00 סמ"ב</p>	<p>הרומנטיקה הגרמנית נודעה בזיקתה אל תרבויות המזרח: התשוקה והאימה, ההיקסמות והגעגוע עומדים במרכזם של טקסטים המציעים שלל ייצוגים של "האחר" מן המזרח (הודו, פרס, סין, ארצות ערב). את העניין והחקירה הלשוניים, הפילוסופיים והפואטיים של תרבויות "אחרות", "מרוחקות", יש להבין כחלק בלתי נפרד מפרויקטים של הגדרת העצמי ועיצוב זהות לאומית גרמנית בעת המודרנית. במהלך הקורס נתחקה אחר הגילויים הספרותיים והפילוסופיים-אסתטיים של זיקה בין-תרבותית זו ביצירות של הוגים ויוצרים שפעלו בגרמניה משלהי המאה השמונה עשרה ועד לשליש האחרון של המאה התשע עשרה.</p>
<p>ספרות זיכרון, שכחה וטראומה בעולם הסיני 33-369-01</p>	<p>ד"ר רן שאולי יום ב', 14:00 סמ"ב</p>	<p>בקורס נעניין בטקסטים ספרותיים מסין ותפוצותיה. היצירות שנקרא עוסקות בטראומות אישיות וקיבוציות, בזיכרון, בהשכחתן ובשכחתן. במהלך השיעורים נכיר את הקשר שבין עולם החיים ועולם המתים ובמרחבים המשותפים לשניהם. נתור אחרי הדברים שנאמרים בכתובים וגם אחרי הדברים שנותרים בשתיקתם. נבחן את כלכלת-הזיכרון המכתיבה את כדאיות הזכירה ואת</p>

<p>הדרכים השונות להתמודד עם המודחק, המושתק והנאלם, ונלמד על הקשר שבין אלה ובין תפיסות העולם והדתות שהתפתחו בעולם הסיני ובראשן הקונפוציאניזם, הדאואיזם והבודהיזם-הסיני.</p>		
<p>הקורס יעסוק ביצירות ספרות ואגדות עם אירופאיות הכוללות מסרים אנטישמיים. מגוון המסרים האלה רחב וכולל סמלים יהודיים, התייחסויות למבנה גופו של היהודי, הנתונים הפיזיולוגיים שלו, דיבורו, דרך החשיבה שלו, סוגי המזון שהוא אוכל, עיסוקו, מהותו, כישוריו – שכולם שונים מאלה של הלא-יהודיים וכולם רעים ונפסדים, כפי שהספרות האנטישמית מתארת אותם, תוך דה-הומניזציה ודמוניזציה של היהודי. המסרים האנטישמיים האלה משוקעים ביצירות ספרות ובאגדות עממיות רבות ומונחים בתשתית התרבות האירופאית. ללא הבנה נכונה של המסרים האלה אין אפשר להבין נכונה את תרבות אירופה וספרותה.</p>	<p>פרופ' רינה לפידוס יום א', 14:00 שנתי</p>	<p>אנטישמיות ביצירות ספרות ובאגדות עם אירופאיות 33-199-01</p>
<p>הקורס בוחן מקבץ סוגיות הנוגעות לתרבויות הזיכרון ולשאלות של עדות ותיעוד בגרמניה ובישראל לאחר השואה. במסגרת השיעורים נעסוק בהיבטים שונים של השיח התרבותי הנגזר ומוסיף להגיב על הקטסטרופה של מלחמת העולם השנייה, תוך בדיקה של נקודות ממשק, דמיון והבדל, ויחסי-הגומלין, באשר הם קיימים, בין המרחבים הגרמני והישראלי ובין המדיומים השונים של הייצוג (פואטי, ויזואלי, מוסיקלי, קולנועי). נדון במגוון שאלות הנוגעות לתחומי ידע שונים כגון: הקונפליקט הבין-דורי, התמודדות עם טראומה, שיח מולדת וגלות, שאלת המסורת ואופן ההתכתבות עמה.</p>	<p>ד"ר מיכל בן חורין ד', 14:00 שנתי הרצאה + סמינריון</p>	<p>תרבויות של זיכרון: ישראל וגרמניה לאחר השואה 33-404-01</p>
<p>מאז העת המודרנית לתיאטרון בגרמניה נודע תפקיד מכריע בעיצוב הסובייקט. הייצוג המרובד של מגוון מצבים אנושיים על הבמה אפשר התבוננות בהתמודדויות אנושיות, חברתיות ופוליטיות. יתרה מכך, לא אחת שימשה הדרמה המוצגת בפני הקהל מרחב לחשיפה או לערעור על תפיסות עולם ואידיאולוגיות. כחלק בלתי נפרד של התחום הציבורי, היווה התיאטרון את אחת הזירות המרכזיות יותר לביקורת תרבות. במסגרת הקורס נבקש לבחון קביעות אלה, תוך התמקדות בארבעה מקרי מבחן מובהקים: מדובר במחזאים שפעלו בגרמניה ובאוסטריה במאות ה-19 וה-20 כגון: היינריך פון קלייסט, גאורג ביכנר, ברטולד ברכט ותומס ברנהרד. תוך צפייה במגוון הפקות וניתוח הטקסט הדרמטי, נשאל, בין היתר, כיצד היבטים שונים במחזותיהם הציבו אתגר ובה בעת תרמו לשאלת הייצוג האסתטי, התיאטרלי, והפרפורמטיבי של יחסי כוח, שררה ודיכוי, חמלה וצער על האבדה.</p>	<p>ד"ר מיכל בן חורין יום א', 14:00 סמ"א</p>	<p>משחק מסוכן: תיאטרון גרמני במאות ה-19 וה-20 33-052-01</p>